

Předkládá: Ing. Mgr. Jan Mochťák, Česká pirátská strana

Zpracoval(i): Ing. Mgr. Jan Mochťák, Česká pirátská strana

Zasedání Zastupitelstva města Prostějova konané dne 16. června 2025

Název materiálu: Zavedení systému a pravidel pro přípravu, hodnocení a zařazování investičních akcí do rozpočtu města Prostějova

Návrh usnesení:

Zastupitelstvo města Prostějova

schvaluje

schvaluje záměr zavedení „**Pravidel pro přípravu, hodnocení a zařazování investičních akcí do rozpočtu města Prostějova a jeho střednědobého a dlouhodobého investičního plánu**“, a ukládá Radě města Prostějova:

- zajistit jejich komplexní zpracování dle přiložené podkladové zprávy,
- předložit návrh těchto Pravidel Zastupitelstvu města Prostějova ke schválení v termínu zasedání ZM v září 2025.

P o d p i s y			
Předkladatel	Ing. Mgr. Jan Mochťák Česká pirátská strana	16. 6. 2025	
Zpracovatel (é)	Ing. Mgr. Jan Mochťák Česká pirátská strana	16. 6. 2025	

Důvodová zpráva

Anotace

Cílem předkládaného návrhu usnesení je **iniciovat vytvoření a zavedení komplexního systému s jasnými pravidly pro přípravu, hodnocení a zařazování investičních akcí do rozpočtu města Prostějova a jeho střednědobého i dlouhodobého investičního plánu**. Zavedení takového systému je považováno za nezbytný krok pro další efektivní a transparentní rozvoj města.

Současný stav a identifikované potřeby

V současné době jsou investiční akce do rozpočtu města zařazovány na základě individuálních podnětů stran odborů, vedení města či v rámci jednání ZM (jeho iniciativy). Ačkoliv tento přístup umožňuje jistou míru flexibility, s rostoucími nároky na městský rozpočet a zvyšující se komplexitou projektů se stále zřetelněji ukazují jeho limity:

- Nedostatečná transparentnost: Pro veřejnost i pro nás zastupitele není vždy plně srozumitelné, na základě jakých kritérií jsou konkrétní investice upřednostňovány.
- Potenciál pro subjektivitu: Absence jednotného a závazného systému hodnocení může vést k tomu, že rozhodování není vždy založeno na objektivních datech a srovnatelných parametrech.
- Omezené strategické plánování: Důraz na roční rozpočet může znesnadňovat systematické plánování dlouhodobých investic a jejich vzájemných vazeb v kontextu celkového rozvoje města.
- Neefektivní nakládání s projekty "pod čarou": Mnoho dobrých nápadů a podnětů, které se z různých důvodů nedostanou do aktuálního rozpočtu, často zapadne, aniž by byly systematicky evidovány a dále posuzovány.
- Podcenění provozních nákladů: Někdy se nedostatečně zohledňují budoucí provozní náklady, které mohou významně zatížit městský rozpočet v dalších letech.

Obecné cíle navrhovaného systému a pravidel

Proto navrhuji, abychom přijali usnesení, které Radě města uloží úkol zpracovat a předložit Zastupitelstvu ke schválení Pravidla, jejichž zavedení by mělo přinést:

- Zvýšení transparentnosti: Jasně definovaný a veřejně dostupný proces a kritéria pro hodnocení a výběr investic.
- Objektivizaci rozhodování: Minimalizaci subjektivních vlivů díky standardizovanému hodnocení projektů.
- Efektivnější alokaci zdrojů: Lepší využití finančních prostředků města směřováním do projektů s největším přínosem.
- Podporu strategického rozvoje: Zajištění souladu investic se schváleným Strategickým plánem rozvoje města Prostějova a dalšími koncepčními dokumenty.
- Systematické plánování: Rozdělení investic do krátkodobého, střednědobého a dlouhodobého horizontu pro lepší finanční stabilitu a předvídatelnost.
- Efektivní správu všech podnětů: Zavedení "zásobníku projektů" s pravidelnou revizí pro všechny relevantní podněty.
- Zohlednění celoživotních nákladů projektu: Důslednější analýzu nejen investičních, ale i následných provozních nákladů.

Návrh klíčových principů a obsahu budoucích Pravidel

Navrhuji, dále k diskusi při zpracování postupů, aby budoucí Pravidla, jejichž zpracování bude uloženo Radě města, byla postavena na následujících klíčových principech a obsahovala minimálně tyto prvky:

- Standardizovaný sběr podnětů: Jednotný formulář pro všechny investiční podněty (od odborů, organizací, občanů atd.) zajišťující kompletní a srovnatelné informace.
- Vícekritériální hodnocení: Použití bodového systému s transparentně definovanými a váženými kritérii, např.:
 - Naléhavost a povinnost (bezpečnost, zdraví, zákonné požadavky, stav infrastruktury).
 - Strategický soulad a přínosy (vazba na strategický plán, dopad na kvalitu života obyvatel, počet ovlivněných obyvatel, ekonomický a environmentální přínos).

- Finanční aspekty (možnost externího financování, efektivita nákladů, budoucí provozní náklady).
- Připravenost a realizovatelnost (stupeň projektové dokumentace, časová náročnost, majetkoprávní vztahy).
- Veřejný zájem a podpora (výsledky participace, občanské podněty).
- Definice časových horizontů:
 - Krátkodobý (rozpočet na další rok): Projekty nejvyšší priority, připravené k realizaci.
 - Střednědobý (např. 3 roky): Strategické projekty vyžadující delší přípravu.
 - Dlouhodobý (např. 5 a více let): Víze rozvoje, velké infrastrukturní projekty.
- Systematická správa "zásobníku projektů": Mechanismus pro evidenci, pravidelnou revizi a aktualizaci projektů, které nebyly zařazeny, s možností jejich opětovného zařazení.
- Jasný proces projednávání a schvalování: Definování rolí, odpovědností a harmonogramu v rámci investičního cyklu (odborníky, komise, Rada města, Zastupitelstvo města).
- Způsob zapojení veřejnosti: Např. prostřednictvím participativního rozpočtu pro menší projekty, veřejných projednání u strategických investic.

Dopad na rozpočet města

Samotné zavedení těchto Pravidel si nevyžádá významné okamžité náklady. Hlavní přínos spatřuji v dlouhodobé optimalizaci a zefektivnění využití investičních prostředků.

Závěr a doporučení

Vážené kolegyně a kolegové, jsem přesvědčen, že přijetí navrhovaného usnesení je důležitým krokem ke zkvalitnění správy veřejných financí. Žádám Vás proto o podporu předloženého návrhu usnesení, které Radě města uloží zpracovat podrobná Pravidla dle principů a obsahu specifikovaného v této podkladové zprávě.

Příloha č. 1 k Návrhu usnesení Zastupitelstva města Prostějova k zavedení systému a pravidel pro přípravu, hodnocení a zařazování investičních akcí

Příklad možného rámcového řešení systému prioritizace investic

Text níže slouží jako ilustrativní příklad možného rámcového řešení systému pro nastavování priorit při zařazování investic do rozpočtu města. Jeho hlavním účelem je poskytnout ostatním členům Zastupitelstva města Prostějova detailnější představu o komplexnosti a možných aspektech problematiky, kterou se navrhované usnesení snaží systematicky řešit.

Je důležité zdůraznit, že níže uvedený text je pouze inspirativním materiálem a podnětem k diskusi. Finální podoba, konkrétní kritéria, váhy jednotlivých kritérií a detailní postupy systému Pravidel pro prioritizaci investic budou plně v gesci Magistrátu města Prostějova (příslušných odborů pod vedením Rady města) či určených poradních orgánů města, jak ukládá samotné usnesení, pokud bude schváleno.

Schválení usnesení, které iniciuje tvorbu těchto Pravidel ze strany Magistrátu města Prostějova, v žádném případě neznamená schválení tohoto konkrétního návrhu příkladu. Tento dokument je přiložen pouze pro lepší názornost a hlubší pochopení řešené materie.

Systém pro nastavování priorit investic do rozpočtu města (ilustrativní příklad řešeného rámce)

Cíle systému

1. **Transparentnost:** Jasně definovaný proces a kritéria srozumitelná pro veřejnost i zastupitele.
2. **Objektivita:** Minimalizace subjektivních vlivů při rozhodování.
3. **Strategické směřování:** Soulad investic se strategickým plánem rozvoje města a dalšími koncepčními dokumenty.
4. **Efektivita:** Maximalizace přínosů investic pro město a jeho obyvatele.
5. **Udržitelnost:** Zohlednění dlouhodobých dopadů investic (provozní náklady, životní prostředí).
6. **Flexibilita:** Schopnost reagovat na nové příležitosti a urgentní potřeby.

Fáze systému

Fáze 1: Sběr a evidence investičních podnětů (celoročně)

- **Zdroje podnětů:** Odbory MěÚ, městské organizace, zastupitelé, komise, občané.
- **Standardizovaný formulář podnětu:** Název, popis, cíle, odhad nákladů (investiční i provozní), přínosy, soulad se strategií, možnosti spolufinancování, stupeň připravenosti, navrhovatel.
- **Centrální evidence:** Specializovaný software nebo sdílená databáze.

Fáze 2: Předběžné posouzení a kategorizace (např. čtvrtletně)

- **Odpovědný útvar:** Investiční odbor, odbor rozvoje, nebo pracovní skupina.
- **Kroky:** Kontrola formální správnosti, základní posouzení reálnosti, přiřazení ke strategickým cílům, identifikace duplicit/synergií, předběžné zařazení (k detailnímu hodnocení, do zásobníku projektů, vyřazení).

Fáze 3: Detailní hodnocení a stanovení priorit (před přípravou rozpočtu)

Kritéria	Skupina	Max. bodů (příklad)	Popis/Měřítko (příklady)
1. Naléhavost a povinnost (max 25 bodů)	Bezpečnost a zdraví obyvatel	10	Odstranění havarijního stavu, prevence bezprostředního ohrožení, zajištění kritické infrastruktury

	Zákonná povinnost / Nařízení	10	Splnění legislativních požadavků, termínované úkoly z vyšších norem, hrozba sankcí
	Stav stávající infrastruktury (nutnost opravy/obnovy)	5	Posouzeno na základě pasportů majetku, revizních zpráv, technického stavu, míry opotřebení
2. Strategický soulad a přínosy (max 30 bodů)	Soulad se strategickým plánem rozvoje města	10	Jasná vazba na konkrétní cíle a opatření strategického plánu nebo jiných schválených koncepcí města
	Počet ovlivněných obyvatel / Dopad na kvalitu života	10	Široký zásah, významné zlepšení v oblastech jako doprava, vzdělávání, kultura, sport, sociální služby, životní prostředí
	Ekonomický rozvoj a zaměstnanost	5	Podpora místního podnikání, tvorba nových pracovních míst, přilákání investorů, rozvoj cestovního ruchu
	Environmentální přínosy	5	Zlepšení kvality ovzduší/vody/půdy, úspora energií, využití OZE, adaptace na změnu klimatu, podpora biodiverzity
3. Finanční aspekty (max 25 bodů)	Možnost externího financování (dotace, granty)	10	Existence vhodného dotačního titulu, připravenost k podání žádosti, výše možné dotace, míra spolufinancování města
	Návazné provozní náklady	10	Odhad ročních provozních nákladů po realizaci (energie, údržba, personál); nižší náklady = více bodů (inverzní bodování)
	Efektivita nákladů (Cost-Benefit Analysis)	5	Orientační posouzení poměru očekávaných přínosů a celkových nákladů projektu
4. Připravenost a realizovatelnost (max 15 bodů)	Stupeň projektové připravenosti	10	Existence studie proveditelnosti, DUR, DSP, platné stavební povolení, majetkoprávní vypořádání
	Časová náročnost realizace	5	Možnost realizace v požadovaném (např. ročním či víceletém) časovém rámci, reálnost harmonogramu
5. Veřejný zájem a podpora (max 5 bodů)	Podpora veřejnosti / Výsledky participace	5	Zjištěno z veřejných anket, veřejných projednání, výsledků participativního rozpočtu, podnětů od občanů
CELKEM		100 (příklad)	

Proces hodnocení: Expertní skupina (vedoucí odborů, externisté) ohodnotí projekty, sestaví žebříček.

Fáze 4: Návrh investičního plánu a rozpočtu

- Pracovní skupina/investiční komise či jiný poradní orgán:** Projedná žebříček.

- **Rozdělení do časových horizontů:**
 - **Rozpočet na další rok (1 rok):** Nejvyšší bodové hodnocení, nejvyšší naléhavost, jisté externí financování, dokončení běžících projektů. Limitováno finančními možnostmi.
 - **Střednědobý výhled (horizont 3 roky):** Vysoké bodové hodnocení (nevešly se do 1 roku), delší příprava, očekávané dotační tituly.
 - **Dlouhodobý výhled (horizont 5 let a více):** Velké strategické projekty, rané fáze úvah.
- **Návrh pro orgány města:** Předložení poradním orgánům města, Radě města a Zastupitelstvu města.

Fáze 5: Zpracování podnětů "Pod čarou" (zásobník projektů)

- **Evidence:** Vedeny v zásobníku s původním hodnocením a důvodem nezařazení.
- **Pravidelná revize (min. 1x ročně):** Aktualizace (změna podmínek, naléhavosti), nové posouzení, možnost zařazení do participativního rozpočtu či naopak, informace navrhovatelům, archivace.

Fáze 6: Monitoring a vyhodnocování (průběžně a ročně)

- Sledování realizace schválených investic.
- Vyhodnocení přínosů dokončených projektů.
- Zpětná vazba do systému prioritizace (úprava kritérií, vah, procesu).

Klíčové aspekty úspěchu (příkladu rámce):

- Politická vůle a shoda.
- Odborná kapacita úřadu.
- Kvalitní data a podklady.
- Efektivní komunikace a zapojení veřejnosti.